

ΘΕΜΑ: Σχολικές παρελάσεις - Σημαιοφόρος

I. Το πρόβλημα

1. Οι μαθητικές παρελάσεις αποτελούν βασική εκδήλωση της σχολικής ζωής, γίνονται δε για να τιμηθούν σημαντικά γεγονότα της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας.

2. Με το ν. 1566/1985 ανατέθηκε στον ΥΠΕΘΠΘ (άρθρα 4 παρ. 11, 5 παρ. 11 και 8 παρ. 9) η αρμοδιότητα να ρυθμίζει με Προεδρικά Διατάγματα, μεταξύ άλλων, θέματα που αφορούν τις εκδηλώσεις στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Δεκατρία χρόνια αργότερα εκδόθηκε, κατ' εξουσιοδότησή του, το π.δ. 201/1998 (Α' 161) "Οργάνωση και λειτουργία Δημοτικών Σχολείων", στην παρ. 11 του άρθρου 13 του οποίου καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις για τον ορισμό σημαιοφόρου σε σχολική παρέλαση. Ως προϋπόθεση γι' αυτό προβλέπεται η κατοχή της ελληνικής ιθαγένειας ή η ελληνική καταγωγή του μαθητή. Αντίθετα, για τα Γυμνάσια και τα Λύκεια δεν έχει ακόμη εκδοθεί το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα.

3. Οι σημαιοφόροι επιλέγονταν στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως το 1998, μόνον Έλληνες μαθητές. Η ρύθμιση για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, σε συνδυασμό με την διαρκώς αυξανόμενη φοίτηση αλλοδαπών μαθητών στα σχολεία της χώρας, δεν άργησαν να αναδείξουν το σχετικό κενό της νομοθεσίας μας. Η Πάρεδρος του ΝΣΚ στον ΥΠΕΘΠΘ πρότεινε με γνωμοδοτικό σημείωμα, τον Φεβρουάριο του 1999, την εφαρμογή και για τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των ρυθμίσεων της παρ. 11 του άρθρου 13 του π.δ. 201/1998.

4. Ο ΥΠΕΘΠΘ υιοθέτησε τον Μάρτιο του 2000, με Απόφασή του (Β' 246), την εισήγηση της Παρέδρου του ΝΣΚ. Στην Υπουργική Απόφαση επαναλαμβάνονται, κατά βάση, και για τους μαθητές της δευτεροβάθμιας οι ορισμοί του π.δ. 201/1998 που ισχύουν για τους μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αξίζει να σημειωθεί ότι ως «δικαιούχοι» προβλέπονται ήδη και όσοι αλλοδαποί μαθητές φοιτούν δύο τουλάχιστον χρόνια σε ελληνικό σχολείο και έχει επιτραπεί με δικαστική απόφαση η αναδοχή τους από ελληνική οικογένεια.

5. Η παραπάνω ρύθμιση συμπληρώθηκε πρόσφατα, έπειτα από την έντονη δημόσια συζήτηση που προκάλεσε η επιλογή αλλοδαπού μαθητη ως σημαιοφόρου στην παρέλαση για την επέτειο της 28ης Οκτωβρίου. Ο ΥΠΕΘΠΘ περιέλαβε με Απόφασή του στους δικαιούχους όλους τους αλλοδαπούς μαθητές που φοιτούν δύο τουλάχιστον χρόνια σε ελληνικό σχολείο χωρίς άλλον όρο, εφόσον φυσικά αποδέχονται τον ορισμό τους.

II. Η αντιμετώπιση του προβλήματος

1. Η Πολιτεία υποχρεούται να προσφέρει σε όλους τους μαθητές (Ελληνες και αλλοδαπούς) της βασικής εκπαίδευσης ίσες ευκαιρίες. Το άρθρο 5 παρ. 2 εδ. α' Συντ. δεν καταλείπει περιθώρια για διακριτική μεταχείριση εις βάρος των αλλοδαπών μαθητών, ενώ η επίκληση τόσο του άρθρου 4 παρ. 1 όσο και του άρθρου 16 παρ. 2 Συντ. δεν φαίνεται - παρά τη διατύπωση της τελευταίας και τη ρητή μνεία όχι καθενός αλλά των «Ελλήνων» ως αποδεκτών της παιδείας που παρέχει το Κράτος- να προσφέρουν, υπό τις σύγχρονες ιδίως συνθήκες, έρεισμα για διαφοροποιήσεις μεταξύ Ελλήνων και αλλοδαπών μαθητών στο εξεταζόμενο ζήτημα.

2. Δεν πρέπει να παραγνωρίζεται ότι η εκπαίδευση αποτελεί βασική παράμετρο για την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανθρώπου και τη συμμετοχή του στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας (άρθρο 5 παρ. 1 Συντ.) και την πραγμάτωση της αξίας του ανθρώπου (άρθρο 2 παρ. 1 Συντ.). Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν και για τους μαθητές στο πλαίσιο της οργάνωσης και της λειτουργίας της σχολικής κοινότητας και πρέπει να συνεκτιμώνται για τη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος. Τυχόν σχετικοποίησή τους θα ήταν, εντέλει, αντίθετη προς το Σύνταγμα, γιατί θα υποθήκευε τους όρους της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους.

3. Διαφοροποιήσεις δεν επιτρέπει ούτε η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η οποία κυρώθηκε με το ν. 2101/1992 και της οποίας οι διατάξεις έχουν ισχύ υπέρτερη των κανόνων της κοινής νομοθεσίας (άρθρο 28 παρ. 1 Συντ.). Στο άρθρο 29 της Σύμβασης προβλέπεται, μεταξύ των άλλων, ότι η εκπαίδευση πρέπει να συμβάλλει, ανεξάρτητα από την καταγωγή, στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και την καλλιέργεια του σεβασμού στις εθνικές αξίες της χώρας όπου ζει.

4. Οι ανωτέρω συνταγματικοί και συμβατικοί κανόνες επιβάλλουν, κατά την ορθότερη άποψη, την υποχρέωση στην Πολιτεία να διαμορφώνει το εκπαιδευτικό σύστημα με όρους που: α) εγγυώνται σε όλους τους μαθητές ίσες ευκαιρίες, β) δεν επιτρέπουν διακριτική μεταχείριση μεταξύ τους και γ) συμβάλλουν στην πραγμάτωση της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους και της ανθρώπινης αξίας. Προς αυτήν ακριβώς την κατεύθυνση η Πολιτεία πρέπει να λαμβάνει κάθε πρόσφορο μέτρο.

5. Ο αλλοδαπός μαθητής απολαύει λοιπόν τα ίδια κατά βάση δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις με τους Έλληνες και για τον ορισμό του σημαιοφόρου, η αποδοχή του οποίου εναπόκειται βέβαια στην ελεύθερη επιλογή του. Σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται, λόγω ελλείψεως ηλικιακής ωριμότητας, η σχετική επιλογή να επαφίεται όχι μόνο στο μαθητή αλλά και τους γονείς του. Η φοίτησή του πάντως για ορισμένο ελάχιστο χρονικό διάστημα σε ελληνικά σχολεία αποτελεί αντικειμενικά προσδιορισμένο και εύλογο όρο για την άσκηση του σχετικού δικαιώματος, συνιστά δε γι' αυτό συνταγματικά θεμιτό προσδιορισμό του σχετικού δικαιώματος.

6. Οι Υπουργικές Αποφάσεις που ρυθμίζουν την επιλογή των σημαιοφόρων στα σχολεία της δευτεροβάθμιας -αλλά και προηγούμενως στα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης- εκδόθηκαν κατά παράβαση της νομοθετικής εξουσιοδότησης, γιατί ο ν. 1566/1985 προβλέπει σχετικά την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος. Γι' αυτό επιβάλλεται -αν δεν τροποποιηθεί σχετικά η εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση Υπουργικής Απόφασης αντί Προεδρικού Διατάγματος- η προώθηση σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος, το περιεχόμενο του οποίου θα εναρμονίζεται με το Σύνταγμα και θα αναγνωρίζει στους αλλοδαπούς μαθητές -ανεξαρτήτως της βαθμίδας εκπαίδευσης- το δικαίωμα να ορίζονται σημαιοφόροι στις παρελάσεις των εθνικών επετείων.

Αθήνα, 20 Νοεμβρίου 2000